

Komitet redakcyjny / Editorial committee:

ELŻBIETA BEDNAROWSKA (sekr. red.), ZBIGNIEW BEIERSDORF,
PIOTR FRANASZEK, ALEKSANDER GARLICKI,
JAN GODŁOWSKI (red. nac.), BARBARA KONWERSKA

Recenzenci / Reviewers:

Aleksandra Arkusz, Krzysztof Bukowski, Dorota Gabryś, Andrzej Marzec,
Maciej Pawlikowski, Anna Ryguła, Damian Stefański, Andrzej Synowiec,
Wiktor Szymborski, Paweł Valde-Nowak

Redakcja i korekta / Editors and proofreaders:

Lilianna Jagielska, Małgorzata Piera

Tłumaczenie / Translation:

Biuro Tłumaczeń PAROLA

Redakcja w języku angielskim / Language editor:

Grażyna Zagórny

Fotografie / Photographs:

Dariusz Kołakowski, Krzysztof Kozłowski, Jürgen Lösen, Jens Morg,
Marek Skubisz, Rafał Zadak, Tomasz Wilkosz

Rysunki / Drawings:

Katarzyna Lajs

Obróbka komputerowa / Computer processing:

Katarzyna Lajs, Ludwik Kostuś

Opracowanie graficzne i skład / Graphic design and typesetting:

Katarzyna Poznańska

ISSN 0137-530X

© Copyright by Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka, Poland 2021

Wersja drukowana czasopisma jest jego wersją pierwotną.

Print preview version of the magazine is its primary.

SPIS TREŚCI / TABLE OF CONTENTS

Mateusz Gil

BACHMISTRZOSTWA WIELICKIE I BOCHEŃSKIE W ŚREDNIOWIECZU	10
THE WIELICZKA AND BOCHNIA MASTERIES OF WORKS IN THE MIDDLE AGES	11
Abstrakt	10
Abstract	11
Wstęp	12
Introduction	13
Początki bachmistrzostwa	18
The genesis of mastery of works	19
Funkcje bachmistrzów	44
The responsibilities of masters of work	45
Kierowanie piecowych do pracy i wyznaczenie dział kopackich	44
Delegating prospectors to work and designation of digging units	45
Ocena stanu technicznego wyrobisk górniczych i proponowanie metod ich zabezpieczenia	48
Evaluation of the technical condition of mining workplaces, and proposing methods for their protection	51
Uposażenie bachmistrzów	58
The emoluments of the masters of works	59
Pensja	58
The remuneration	59
Toporowe	60
The "toporowe" levy	61
Dodatki	66
Allowances	69
Dochody z tytułu zwierzchności nad piecowymi	68
Revenue originated from the superiority over prospectors	71
Działa kopackie	70
Digging units	73
Siedziby urzędów	74
The office seats	79
Posiadacze bachmistrzostw	80
The holders of masteries of works	83
Bachmistrzowie bocheńscy	80
The Bochnia masters of work	83

Bachmistrzowie wieliczcy	92
The Wieliczka masters of works	95
Zakończenie	104
Conclusion	109
Bibliografia	112
Bibliography	115

Józef Charkot

GÓRNICZE METODY ZABEZPIECZANIA WYROBISK KOPALŃ WIELICZKI I BOCHNI PRZED ZAGROŻENIEM ZAWAŁOWYM	128
MINING METHODS OF PROTECTING THE EXCAVATIONS OF WIELICZKA AND BOCHNIA MINES AGAINST THE CAVE-IN HAZARD	129
Abstrakt	128
Abstract	129
Wstęp	130
Introduction	131
Zabezpieczanie szybów i szybków	134
The protection of shafts and pit-holes	135
Zabezpieczanie wyrobisk korytarzowych	150
The protection of tunnel excavations	157
Metody zabezpieczania komór	158
Chamber protection methods	163
Podsumowanie	190
Summary	191
Bibliografia	196
Bibliography	197

Barbara Konwerska

KSIĘGI I DYPLOMY OKOLICZNOŚCIOWE Z XIX I XX WIEKU W ZBIORACH MUZEUM ŻUP KRAKOWSKICH WIELICZKA	200
COMMEMORATIVE DIPLOMAS AND BOOKS OF THE 19 TH AND 20 TH CENTURY IN THE COLLECTION OF THE CRACOW SALTWORKS MUSEUM IN WIELICZKA	201
Abstrakt	200
Abstract	201
Wstęp	202
Introduction	203
Pamiętkowe dokumenty w zbiorach Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka	208
Commemorative documents in the collection of the Cracow Saltworks Museum in Wieliczka	209
Zakończenie	280
Conclusion	281

Bibliografia	286
Bibliography	287

Anna Klisińska-Kopacz, Klementyna Ochniak-Dudek, Tomasz Wilkosz

SZEŚĆ RZEŻB Z SERII GÓRNIKÓW MANUFAKTURY PORCELANY W MIŚNI ZE ZBIORÓW MUZEUM ŻUP KRAKOWSKICH WIELICZKA – HISTORIA I BADANIA	300
SIX SCULPTURES OF THE MINERS – SERIES MADE IN THE MEISSEN PORCELAIN MANUFACTORY IN THE COLLECTION OF THE CRACOW SALTWORKS MUSEUM IN WIELICZKA – HISTORY AND RESEARCH	301
Abstrakt	300
Abstract	301
Wstęp	302
Introduction	303
Historia i charakterystyka rzeźb na tle realizacji wytwórni w Miśni	304
History and characteristics of sculptures – in the context of the Meissen manufactory	305
Stan badań, źródła i metoda pracy	304
The status of research, sources and methodology of work	305
Historia	310
History	309
Wzory, czas powstania i autorstwo modeli	314
Patterns, time of origin and authorship of the models	317
Charakterystyka rzeźb górników saskich ze zbiorów Muzeum Żup Krakowskich w Wieliczce	332
Characteristics of Saxon miner figurines from the collection of the Cracow Saltworks Museum in Wieliczka	335
Znakowanie wielickich figurek	346
Marks of Wieliczka figurines	347
Badania laboratoryjne	350
Laboratory tests	351
Wnioski	376
Conclusions	379
Bibliografia (wybrane pozycje)	384
Bibliography (selected items)	387

Katarzyna Lajs, Jarosław M. Fraś

ZABYTKI SCHYŁKOWOPALEOLITYCZNE I MEZOLITYCZNE W ZBIORACH MUZEUM ŻUP KRAKOWSKICH WIELICZKA	390
LATE PALEOLITHIC AND MESOLITHIC ARTEFACTS IN THE COLLECTION OF THE CRACOW SALTWORKS MUSEUM IN WIELICZKA	391
Abstrakt	390
Abstract	391
Wstęp	392
Introduction	393
Geografia i geomorfologia	392
Geography and geomorphology	393
Przemiany klimatyczne	396
Climate changes	397
Historia badań	402
Research history	403
Zabytki schyłkowopaleolityczne w zbiorach muzeum w Wieliczce	406
Late paleolithic artefacts in the collection of the museum in Wieliczka	407
Zabytki mezolityczne w zbiorach muzeum w Wieliczce	422
Mesolithic artefacts in the collection of the museum in Wieliczka	427
Podsumowanie	442
Summary	445
Bibliografia	486
Bibliography	487
WSPOMNIENIE POŚMIERTNE – PROF. DR HAB. ANTONI JODŁOWSKI	502
KRONIKA MUZEUM ŻUP KRAKOWSKICH WIELICZKA ZA ROK 2020 (opracowanie Urszula Mróz)	504
THE CHRONICLE OF THE CRACOW SALTWORKS MUSEUM IN WIELICZKA OF 2020 (prepared by Urszula Mróz)	505
SPIS ILUSTRACJI	539
LIST OF ILLUSTRATIONS	539